

ІСТОРІЯ НАУКИ. ПЕРСОНАЛІЇ

**ВІДОМИЙ УКРАЇНСЬКИЙ БОТАНІК, ФЛОРИСТ, СИСТЕМАТИК,
ЕКОЛОГ І ФІТОСОЗОЛОГ**

(до 85-річчя від дня народження професора В. І. Чопика)

ПРОФЕСОР ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ ЧОПИК

**«І я бачив, — нема чоловікові
кращого,
як ділами своїми радіти, бо
це доля його!»**

Еклезіаст, 3.22

4 червня 2014 року виповнилося 85 років від дня народження і 60 років наукової, педагогічної та громадської діяльності доктора біологічних наук, професора, дійсного члена Академії наук вищої школи України, почесного члена Українського ботанічного товариства, Українського товариства охорони природи, відомого в Україні, Європі та й у світі вченого ботаніка, флориста, систематика, еколога, фітосозолога Володимира Івановича Чопика.

Народився В. І. Чопик 4.06.1929 р. в с. Теремля Тячівського району Закарпатської області. Він належить до покоління закарпатців, яке пережило три соціально-політичні державні режими, що суттєво позначилося на їхній освіті, вихованні та менталітеті. Навчання в «народній школі», горожанській школі і гімназії здійснювалися за чехословацькою, угорською системами освіти, де основними показниками успішності були іспити з історії цих країн з чеської, угорської, французької й латинської мов. Після возз'єднання Закарпаття з Радянською Україною всіх учнів 4-5 класів горожанської гімназії було переведено до 8-го класу новостворених середніх шкіл. В результаті цих реформ загальна середня освіта здобувалася упродовж 12-13 років.

Адаптація до нової радянської системи навчання не була простою. Найскладнішим було вивчення російської абетки. Закінчивши середню школу з одною четвіркою у 1948 р. В. І. Чопик вступив на біологічний факультет Ужгородського університету, спеціалізуючись на кафедрі ботаніки. Після закінчення університету у 1953 р. він був обраний звільненим секретарем комітету комсомолу Ужгородського університету, водночас він обіймав посаду старшого наукового співробітника ботанічного саду університету. Це сприяло його знайомству з багатьма відомими на той час ботаніками: академіком АН СРСР В. Б. Сочаю, професором В. Г. Хржановським, А. І. Барбаричем, яких він супроводжував в ботанічних екскурсіях по Карпатах, що й визначило його подальші наукові інтереси. Восени 1954 р. Володимир Іванович вступив до аспірантури Інституту ботаніки АН УРСР, де під керівництвом доктора біологічних наук, професора М. І. Котова підготував і у квітні 1958 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Флора й рослинність західної частини Українських Карпат».

Після нетривалої роботи в Президії Академії наук України на посаді наукового консультанта Відділення біології Володимир Іванович переходить на посаду наукового співробітника в Центральний ботанічний сад АН УРСР, куди його запросив тодішній директор академік М. М. Гришко, доручивши йому завершення будівництва ботаніко-географічної ділянки «Карпати», розпочатого професором О. І. Соколовським. Упродовж десятирічної праці на цій ділянці Володимир Іванович здійснив одинадцять експедицій в Карпати, звідки завозив живий посадковий матеріал і насіння для поповнення колекції «Карпат київських». Водночас він зібрав гербарій, який нараховує понад 2500 гербарних аркушів і поповнив гербарні колекції Центрального ботанічного саду, Інституту ботаніки АН України, гербарій БІН АН СРСР.

У зв'язку з підготовкою до написання «Визначника рослин Українських Карпат» у 1969 р. В. І. Чопика було переведено на посаду старшого наукового співробітника Інституту ботаніки. Тут він інтенсивно продовжує досліджувати флору Карпат, здійснює експедиційні поїздки в Чехословаччину і Польщу для ознайомлення з флорою Західних Карпат. Неодноразові поїздки на Кавказ, до Середньої Азії дали матеріал для з'ясування ботаніко-географічних зв'язків та флоро-генетичної спорідненості флор цих гірських систем з флорою Карпат, що відображено в його публікаціях. На підставі цих досліджень ним підготовлена і в 1973 р. захищена докторська дисертація на тему «Аналіз високогірської флори Українських Карпат». У 1976 р. виходить його монографія «Високогірська флора Українських Карпат», а ще через рік вийшов друком «Визначник рослин Українських Карпат» колективу авторів за редакцією В. І. Чопика та серія інших публікацій, в т. ч. з охорони рідкісних рослин. Флористичне багатство Карпат Володимир Іванович Чопик досліджував не лише як ботанік, але й як уродженець і патріот цього краю.

Часто на вчених радах Інституту ботаніки АН України його директор, академік Дмитро Костянтинівич Зеров наголошував, що найбільше ботаніків для України дав мальовничий і флористично цікавий басейн ріки Теремлі, що в Закарпатті: з Буштина — В. І. Комендар; з Вонігова — І. М. Григора; з Теремлі — В. І. Чопик; з Кричева — С. М. Стойко.

На підставі вивчення флори, аналізу ендеміків і реліктів В. І. Чопик висунув нову гіпотезу щодо походження, шляхи формування високогірської флори Карпат та її флорогенетичні зв'язки з флорами гірських систем Європи. Упродовж багатьох років він вивчає флористичне різноманіття Карпат, займається питаннями охорони та екології реліктових раритетних видів. Це дало можливість заявити видатному ботаніку сучасності Р. В. Камеліну на сторінках «Ботанического журнала», що завдяки згаданим публікаціям «...флора Карпат одна из наиболее изученных на данном этапе региональных флор Советского Союза».

Володимир Іванович Чопик є фундатором і піонером наукових досліджень в галузі охорони видового різноманіття рослинного світу України, що відображено в чисельних публікаціях, починаючи з 1963 по 2009 рр. В цих публікаціях він запропонував і обґрунтував два нові напрями досліджень в фітосозології: *аутофітосозологію* – охорона окремих видів рослин, та *синфітосозологію* – охорона рослинних ценозів. Підсумком цих досліджень є публікація у співавторстві першої «Червоної книги України» (1980 р.) за його редакцією першого і другого випусків «Красной книги СССР». У співавторстві з академіком А. Л. Тахтаджяном брав участь у випуску зведення для території СРСР про рідкісні і ендемічні види Європи (перше й друге видання, 1976, 1983 рр.).

З 1972 р. за рекомендацією професора Ленінградського університету О. І. Толмачова В. І. Чопика включено до складу авторського колективу фітохорологів СРСР, який разом з науковцями 30 європейських країн, розпочали реалізацію багатотомного панєвропейського видання «Atlas floarum Europaeae». З метою збагачення флористичних знань у Центрально-Східній Європі професор В. І. Чопик підтримує творчі зв'язки з чеськими: професором Досталом, доктором Голубом; польськими: професором Корнашом, доктором Денисюком; угорськими: професором Шоу, доктором Яворкою та іншими зарубіжними ботаніками.

Сьогодні професор В. І. Чопик є членом Головного редакційного Комітету і співавтором усіх опублікованих 14 томів: Т. I (1972) — Т. XIV (2007 р.) «Атласу флори Європи». Участь у цьому виданні науковців інших університетів і наукових установ поклало початок формуванню хорологічної школи в Україні. У 1975 р., обіймаючи посаду завідувача відділу систематики і географії рослин, В. І. Чопик започаткував новий напрям досліджень в Україні — хорологічні дослідження флори, що передбачував випуск багатотомної «Хорології флори України».

У 1978 р професора Володимира Івановича Чопика запрошено очолити кафедру вищих рослин Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Як талановитий педагог, ботанік, еколог В. І. Чопик щедро ділиться своїми знаннями з учнями, студентами, магістрантами, аспірантами і докторантами. Кафедра в часи його керівництва зосередила увагу на вивченні флори Середнього Придніпров'я, результатом чого є випуск колективу ботаніків очолюваної ним кафедри «Конспекту флори Середнього Придніпров'я».

Поєднуючи завідування кафедрою з посадою декана біологічного факультету цього ж університету, Володимир Іванович продовжує інтенсивні наукові дослідження й узагальнення накопичених і осмислених з нових позицій даних. Він приходить до висновку, що всі дотеперішні спроби не можуть не тільки запобігти, але й призупинити неминучу деградацію довкілля та знищення видів рослин і тварин, оскільки ці підходи базуються на технократичній парадигмі мислення. Необхідні нові підходи, нове біологічне мислення, нова парадигма, яка передбачала б перехід від *антропоцентризму* (примат інтересів людини) до *біоцентризму* (примат охорони усіх форм життя на Землі).

Слід окремо відзначити його плідну роботу з підготовки висококваліфікованих спеціалістів-ботаніків нової генерації, які продовжують дослідження в усіх кутках України та за кордоном. Його високий інтелект у сфері науки та загальносвітової культури дозволяє говорити про те, що професор Володимир Іванович Чопик є визначною постаттю в сучасній ботанічній науці і продовжує плідно працювати, виховуючи молодих фахівців для потреб нашої держави. І сьогодні Володимир Іванович бере активну участь в експедиційних дослідженнях різних флористичних регіонів, в тому числі й високогір'я Українських Карпат. Надзвичайно велика любов до природи, незбагненний оптимізм та вражаюча працездатність завжди викликали захоплення в учнів Володимира Івановича, який незважаючи на своє 85-ліття з легкістю і впевненістю долає гірські вершини Карпат.

Лекції В. І. Чопика відзначаються змістовністю, а за відгуками студентів, живим і цікавим викладом матеріалу. Фундаментальний класичний курс систематики рослин лектор вміло доповнює новими науковими даними.

Володимир Іванович є носієм української культури у студентське середовище. Він боровся і продовжує боротися за чистоту української мови. Його багатобарвна вишукана українська мова викликає захоплення в студентів та аспірантів, які відвідують його лекції. В. І. Чопик не тільки науковець, але й справжній патріот України. Його обізнаність в різних сферах української культури викликає повагу і сприяє підвищенню його авторитету серед студентів та викладачів вищої школи. В. І. Чопик став взірцем педагога-новатора для всіх його учнів, які низько вклоняються своєму Вчителю за глибину викладу навчального і наукового матеріалу та великий життєвий досвід. Він підготував 18 кандидатів і докторів наук, які працюють у вищих навчальних закладах та науково-дослідних інститутах НАН України та за кордоном.

Упродовж своєї творчої діяльності В. І. Чопик бере активну участь у громадському і науковому житті в якості члена редколегій багатьох наукових журналів та збірників України, відповідального редактора міжвузівського збірника «Проблемы общей и молекулярной биологии» та інших наукових фахових видань. Хочемо відзначити, що професор Чопик В. І. упродовж багатьох років був членом редакційної колегії наукового фахового видання «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія. Біологія». Володимир Іванович почесний член Українського ботанічного товариства, Українського товариства охорони природи, члена спеціалізованих вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій. Нагороджений відзнакою «Відмінник народної освіти УРСР» (1982), є лауреатом премії імені Тараса Шевченка Київського національного університету (1999), Соросівський професор (1997). Багато сил та енергії професор В. І. Чопик віддавав роботі на посаді Головного вченого секретаря та члена президії АН ВШ України.

З 2007 р. професор В. І. Чопик очолює кафедру загальної екології та фізіології рослин біологічного факультету Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка.

В. І. Чопик є автором понад 250 наукових праць, у т. ч. 16 монографій, навчальних посібників, наукових довідників, опублікованих у Києві, Москві, Ленінграді, Англії, Фінляндії, Болгарії, Словаччині.

Професор В. І. Чопик завжди цікавився флорою Поділля. Брав участь у багатьох міжнародних і Всеукраїнських конференціях, присвячених флорі Поділля і підтримував тісні зв'язки з ботаніками Тернопільщини: професорами: М. М. Барною, Т. К. Зеленчуком, доцентом В. О. Шиманською, старшим викладачем С. В. Зелінкою; геологом, професором Й. М. Свинком, географами: професором Л. П. Цариком та доцентом П. М. Дем'янчуком.

Вчені Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка та вся ботанічна наукова громадськість України з приємністю приєднуються до чисельних друзів Володимира Івановича з побажанням ювіляру карпатського здоров'я, творчої наснаги та подальших успіхів у навчанні та вихованні молоді ботанічної зміни та вивченні і збереженні фітогеноту України.

Основні наукові праці професора В. І. Чопика

1956

1. Чопик В. І. Флора и растительность западной части Советских Карпат / В.І. Чопик // Сб. IV аспир. научн. конф. — К.: Изд-во АН УССР, 1956. — С. 62—66.

1957

2. Чопик В. І. Про деякі дикорослі корисні рослини Карпат / В. І. Чопик. — К.: Вид-во АН УРСР, 1957. — 186 с.

3. Чопик В.І. Скополія карніолійська (*Scopoia carnolica* Jacq.) в східних Карпатах // Укр. ботан. журн. — 1957. — 14, № 3. — С. 59—67.

1958

4. Чопик В. И. Флора и растительность западной части Украинских Карпат и их народно-хозяйственное значение: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. биол. наук. — Киев: Изд-во АН УССР, 1958. — 16 с.
5. Чопик В. І. Флора і рослинність західної частини Українських Карпат. — К.: Вид-во АН УРСР, 1958. — 56 с.

1959

6. Харківськ С. С. В ботанічній секції Українського товариства охорони природи та сприяння розвитку природних багатств / С. С. Харківськ, В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1959. — Т. 16, № 5. — С. 109 — 110.
7. Чопик В. І. Охорона природи - обов'язок кожної радянської людини // Закарпатська правда. — 1959. — № 3 (4826).

1960

8. Чопик В. І. Карпатам — вічно зеленіти // Закарпатська правда. — 15.07.1960.
9. Чопик В. І. Весняне цвітіння пізньоцвіту осіннього / В. І. Чопик // Вісн. Ботан. саду. — К.: АН УРСР, 1960. — № 2. — С. 91 — 93.
10. Котов М. И. Основные черты флоры и растительности Украинских Карпат / М.И. Котов, В. И. Чопик // Флора и фауна Карпат. — М.: Изд-во АН СССР, 1960. — С. 3—32.
11. Чопик В. І. Охорона природи - всенародна справа / В. І. Чопик // Закарпатська правда. — 1960. — № 9 (11).
12. Чопик В. І. Конференція по вивченню флори й фауни Карпат і прилеглих територій / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1960. — Т. 17, № 6. — С. 105—110.
13. Чопик В. І. Нарис флори і рослинності Вулканічних Карпат / В. І. Чопик // Сб. работ «Флора и фауна Карпат». — М: Изд-во АН СССР, 1960. — С. 87—97.
14. Чопик В. І. Основні принципи створення ботаніко-географічної ділянки "Карпати" в ботанічному саду АН УРСР // Конф. по вивч. флори і фауни Карпат та прилег. територій. — К.: Вид-во АН УРСР, 1960. — С. 199—203.
15. Кондратюк Є. М. Перспективні для озеленення рослини природної флори Українських Карпат / Є. М. Кондратюк, С. С. Харкевич, В. І. Чопик. — К.: Вид-во АН УРСР, 1960. — С. 84—101.
16. Харкевич С. С. Рослинні багатства Українських Карпат / С. С. Харкевич, В. І. Чопик. — К.: Вид-во АН УРСР, 1960. — 66 с.
17. Котов М. И. Состояние и задачи дальнейшего изучения флоры и растительности Украинских Карпат / М. И. Котов, К. А. Малиновский, В. И. Чопик // Конф. по вивч. флори і фауни Карпат та прилег. територій. — К.: Вид-во АН УРСР, 1960. — С. 105—109.
18. Чопик В. І. Флористичні особливості західної частини Українських Карпат / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1960. — Т. 17, № 1. — С. 59—64.

1961

19. Чопик В. И. Охрана высокогорной флоры и растительности Украинских Карпат и необходимость организации заповедника / В. И. Чопик // Всесоюз. совещ. по изучению высокогорий: тез. докл. — Ленинград-Тбилиси: АН СССР, 1961. — С. 47—52.

20. Чопик В. И. Конференция по изучению флоры и фауны Карпат и сопредельных территорий / В. И. Чопик // Ботан. журн. — 1961. — XLVI, № 5. — С. 755—759.
21. Маркевич О. П. Край казкової природи / О. П. Маркевич, В. І. Чопик // Наука і життя. — К.: Вид-во "Знання". — 1961. — № 9. — С. 89—93.
22. Маркевич А. П. Растительный и животный мир Карпат / А. П. Маркевич, В.И. Чопик // Природа и земля. — София, 1961. — № 6. — С. 46—49.

1962

23. Чопик В. І. Лікарські властивості плауна баранця / В. І. Чопик, Ю. І. Нікітін // Вісник ЦРБС. — К.: Вид-во АН УРСР, 1962. — № 2. — С. 112—118.

1963

24. Чопик В. И. Интродукция и акклиматизация растений Карпатской флоры в ботаническом саду АН УССР в Киеве / В. И. Чопик // Флора и фауна Карпат. — М.: Изд-во АН СССР, 1963. — Вып. 2. — С. 34—75.
25. Чопик В. И. Плаун баранец (*Lycopodium selago* L.) — ценное растение для лечения больных хроническим алкоголизмом / В. И. Чопик, Ю. И. Никитин // Флора и фауна Карпат. — М.: Изд-во АН СССР, 1963. — Вып. 2. — С. 126—138.
26. Чопик В. И. Применение плауна для лечения больных хроническим алкоголизмом / В. И. Чопик, Ю. И. Никитин // Врачебное дело. — Изд-во Минздрав УССР, 1963. — № 5. — С. 94—112.
27. Чопик В. І. Про охорону рослин на Україні. — К.: Вид-во Укр. т-ва охорони природи, 1963. — 14 с.
28. Чопик В. І. Рідкісні рослини УРСР та їх охорона / В. І. Чопик. — К.: Т-во "Знання", 1963. — 48 с.

1964

29. Чопик В. І. Друга міжнародна нарада по вивченню флори і фауни Карпат / В.І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1964. — Т. 21, № 1. — С. 110—112.
30. Чопик В. И. Плаун баранец (*Lycopodium selago* L.) — новое лекарственное растение / В. И. Чопик, Ю. И. Никитин // Ботан. журн. — 1964. — XLIX. — С. 113—116.

1965

31. Чопик В. І. Едельвейс без легенд / В. І. Чопик // Україна. — 1965, № 9. — С. 24.
32. Чопик В. І. Рідкісні рослини флори України та шляхи їх охорони / В. І. Чопик // Тези доповіді на республ. координаційній раді з проблем «Біол. основи вивч. рослинності». — Сімферополь: Вид-во Мін. освіти УРСР, 1965. — С. 155—156
33. Чопик В. И. Третий съезд Украинского ботанического общества / В. И. Чопик // Ботан. журн. — 1965. — L, № 4. — С. 600.
34. Чопик В. І. Нові та маловідомі види з флори Українських Карпат / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1965. — Т. 22, № 5. — С. 87—88.
35. Чопик В. І. Флора Українських Карпат — джерело для інтродукції й акліматизації нових рослин / В.І. Чопик // Флора і фауна Українських Карпат. — Ужгород, 1965. — С. 124.

1966

36. Барбарич А. І. Михайло Іванович Котов (До 70-річчя з дня народження) / А.І. Барбарич, В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1966. — Т. 23, № 6. — С. 85—87.
37. Чопик В. І. Квітуче чудо // Вечірній Київ. — 1966, № 47 (6605).
38. Чопик В. І. Чудо природи / В. І. Чопик // Вечірній Київ. — 1966, № 70 (6628).
39. Чопик В. И. Охрана высокогорной флоры Украинских Карпат / В. И. Чопик // Проблемы ботаники. — 1966. — Т. 8. — С. 75—77.

1967

40. Чопик В. І. Рец.: [Г. Мойзель, Е. Єгер і Е. Вайнерт. Порівняльна хорологія флори Центральної Європи (нім.)] / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1967. — Т. 24, № 3. — С. 100—101.
41. Чопик В. І. Рец.: [Ірже Шоо. Систематико-фітогеографічний посібник по флорі й рослинності Угорщини. — Т. 1] / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1967. — Т. 24, № 2. — С. 100—101.
42. Чопик В. І. Рец.: [І. Достал, Я. Футака, Ф. Новак. Флора Словаччини] / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1967. — Т. 24, № 4. — С. 108—109.
43. Чопик В. І. Рец.: [Флора Словакиї] / В. І. Чопик // Ботан. журн. — 1967. — Т. 52, № 7. — С. 1010.

1968

44. Чопик В. І. О произрастании на территории СССР *Vupleurum longifolium* L. / В. І. Чопик // Ботан. журн. — 1968. — Т. 53, № 5. — С. 675—679.
45. Чопик В. І. До історії виникнення криволісся з вільхи зеленої (*Alnus viridis* D.C.) в Українських Карпатах / В. І. Чопик // Досяг. ботан. науки на Україні 1965-1966 рр. — К.: Наук. думка, 1968. — С. 125—127.
46. Чопик В. І. Сучасний стан охорони рослин на Україні і за кордоном / В. І. Чопик // Досяг. ботан. науки на Україні 1965-1966 рр. — К.: Наук. думка, 1968. — С. 123—125.
47. Чопик В. І. Українське ботанічне товариство у 1964-1966 рр. / В. І. Чопик // Досяг. ботан. науки на Україні 1965-1966 рр. — К.: Наук. думка, 1968. — С. 212—213.
48. Чопик В. І. Флористичні особливості Чивчинських гір в Українських Карпатах / В. І. Чопик // Досяг. ботан. науки на Україні 1965-1966 рр. — К.: Наук. думка, 1968. — С. 127—129.
49. Чопик В. І. Особливості морфогенезу вільхи зеленої (*Alnus viridis* D.C.) в умовах експерименту / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1968. — Т. 25, № 2. — С. 17—23.
50. Сидоренко П. Г. Українське ботанічне товариство в 1967 році / П. Г. Сидоренко, В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1968. — Т. 25, № 3. — С. 107—110.

1969

51. Чопик В. І. Ботаніко-географічна характеристика Чивчино-Гринявських гір в Українських Карпатах / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1969. — Т. 26, № 6. — С. 26—33.
52. Чопик В. І. Основні принципи й завдання аналізу високогірної флори Українських Карпат / В. І. Чопик // Матеріали IV з'їзду Укр. ботан. т-ва. — К.: Наук. думка, 1969. — С. 254—256.
53. Чопик В. І. Флористичне районування Українських Карпат / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1969. — Т. 26, № 4. — С. 3—15.

1970

54. Чопик В. І. Наукові основ охорони рідкісних видів флори України / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1970. — Т. 27, № 6. — С. 693—703.
55. М'якушко Т. Я. Нові для флори України види ожини (*Rubus* L.) / Т. Я. М'якушко, В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1970. — Т. 27, № 1. — С. 108—111.
56. Чопик В. І. Рідкісні рослини України / В. І. Чопик. — К., 1970. — 187 с.

1971

57. Чопик В. І. Про зростання на території Українських Карпат ласкавця жовтецевого (*Vupleurum raiunculus* L.) / В. І. Чопик, Г. М. Веренко, Е. Й. Орнст // Укр. ботан. журн. — 1971. — Т. 28, № 2. — С. 237—240.
- 92 ISSN 2078-2357. Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Біол., 2014, № 2 (59)

58. Чопик В. И. Эндемизм флоры Карпат / В. И. Чопик // Тезисы докл. «Всесоюзн. совещания по изучению высокогорий». — Баку, 1971. — С. 15—18.

59. Барбарич А. Цілющі рослини / А. Барбарич, В. Чопик // Закарпатська правда. — 1971. — № 268 (8664).

1972

60. Каріологічне дослідження ендемів флори Українських Карпат / В. І. Чопик, С.П. Шпильова, Т. Шимановська [та ін.] //36. робіт V з'їзду УБТ. — К.: Наук, думка, 1972. — С. 12—14.

61. Чопик В. И. Новые и редкие для флоры СССР виды Украинских Карпат / В.И. Чопик // Сб. памяти М. Р. Попова. — Л.: Наука, 1972. — С. 86—91.

62. Чопик В. І. Статистичний і біоекологічний аналіз флори високогір'я Українських Карпат / В. І. Чопик // 36. робіт V з'їзду УБТ. — К.: Наук, думка, 1972. — С. 42—44.

63. Чопик В. И. Флора и технический прогресс / В. И. Чопик // Ботан. журн. — 1972. — Т. 57, № 3. — С. 281.

64. Chopik V. Atlas «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante in Eigorae» / кол. авторів / . — Helsinki, 1972. — Vol. 1. — 121 p.

1973

65. Чопик В. И. Высокогорная флора Украинских Карпат и ее анализ: автореф. дисс. ... на соискание учен. степени докт. биол. наук: спец. 094 «Ботаника» / В. И. Чопик. — К., 1973. — 47 с.

66. Чопик В. И. Некоторые вопросы организации видовой охраны растений / В.И. Чопик // Тезисы докл. V делегат. съезда всесоюз. ботан. о-ва. — К.: Изд-во АН УССР, 1973. — С. 62—64.

67. Чопик В. И. Современные методы картирования ареалов растений / В. И. Чопик // Тезисы докл. V делегат. съезда все союз. ботан. о-ва. — К.: Изд-во АН УССР, 1973. — С. 167—169.

68. Чопик В. И. Флора и технический прогресс / В. И. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1973. — Т. 58, № 3. — С. 281-289.

69. Chopik V. Atlas "Florae europaeeae Distribution of vascular plante in Europa" /кол. авторів / . — Helsinki, 1973. — Vol. 2. — 128 p.

1974

70. Чопик В. И. Ботанико-географические связи Карпат и Альп / В. И. Чопик // Тезисы докл. VI всесоюз. совещ. по высокогорью. — Ставрополь, 1974. — С. 78—81

1975

71. Чопик В. И. Красная книга. Дикорастущие виды флоры СССР, нуждающиеся в охране /колл. авторов/. — Л.: Наука, 1975. — 202 с.

72. М'якушко Т. Я. Род *Jovibarba* во флоре Украины / Т. Я. М'якушко, В. И. Чопик // Ботан. журн. — 1975. — С. 352—355.

73. Chopik V.I. Rise of the *duschekia viridis* (D) thicket bell sn middle European mountains / V.I. Chopik // XII International botanical congress / Institute of Botany. — L. — 1975.— P. 111.

1976

74. Чопик В. І. Актуальні питання охорони рослин / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1976. — Т. 33, № 5. — С. 449—456.

75. Чопик В. І. Високогірна флора Українських Карпат / В. І. Чопик. — К.: Наук. думка, 1976. — 320 с.

76. Чопик В. І., Протопопова В. В., Лоскот Н. П. Михайло Іванович Котов (До 80-річчя з дня народження та 65-річчя наукової діяльності / В. І. Чопик, В. В. Протопопова, Н. П. Лоскот // Укр. ботан. журн. — 1976. — Т. 33, № 5. — С. 547—549.

77. Чопик В. І. Сучасна світова ботанічна наука / за матеріалами XII міжнар. ботан. конгресу (кол. авторів) / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1976. — Т. 33, № 2. — С. 183—206.
78. Чопик В. І. Р. В. Камелин. Флорогенетический анализ естественной флоры горной Средней Азии / В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1976. — Т. 33, № 1. — С. 130—132.
79. Chopik V. I. List of rare, threatened and endemic plants for the countries of Europe. / V.I. Chopik, G. I. Lucas, A. L. Takhtajan. — London-Kiew: Richmond. England, 1976. — 166 p.
80. Chopik V. Atlas «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante i Еигора» / кол. авторів /. — Helsinki, 1976. — Vol. 3. — 128 p.

1977

81. Кондратьева Н. В. Актуальні питання систематики рослин / Н. В. Кондратьева, В. І. Чопик // Тези допов. VI ботан. з'їзду. К.: Наук, думка, 1977. — С. 137—139.
82. Визначник рослин Українських Карпат / В. І. Чопик, М. І. Котов, В. В. Протопопова [та ін.]; за ред. В. І. Чопика. — К.: Наук. думка, 1977. — 432 с.
83. Чопик В. І. Ред.: Визначник рослин Українських Карпат /; відп. ред. /кол. авторів/. — К.: Наук. думка, 1977.— 432 с.
84. Чопик В. И. Декоративные травянистые растения СССР /колл. авторов/. — Л.: Наука, 1977. — Т. 1. — 330 с.
85. Чопик В. И. Декоративные травянистые растения СССР /колл. авторов/. — Л.: Наука, 1977. — Т. 2. — 458 с.
86. Стойко С. М. Охорона флори і рослинності на Україні за 60 років Радянської влади / С. М. Стойко, В. І. Чопик, Ю. Р. Шеляг-Сосонко // Укр. ботан. журн. — 1977. — Т. 34, № 5. — С. 508—514.
87. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія /кол. авторів/. — К., 1977. — Т. 1. — 542 с.

1978

88. Липа О. Л. Рецензія. В. Г. Хржановский. Курс общей ботаники. — М.: Высш. школа, 1976. — Т. 1, 2 / О. Л. Липа, Є. Л. Кордюм, В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1978. — Т. 35, № 1. — С. 95—96.
89. Кондратьева Н. В. Методичні підходи до вивчення проблем систематики на сучасному етапі її розвитку / Н. В. Кондратьева, В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1978. — Т. 35, № 5. — С. 449—457.
90. Чопик В. И. Картирование ареалов растений и изменение флоры Украины / В. И. Чопик // Тезисы докл. VI всесоюзн. ботан. съезда. — Кишинев, 1978. — С. 246 — 248.
91. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / В. І. Чопик (кол. авторів). — К., 1978. — Т. 2. — 542 с.
92. Чопик В. И. Редкие и исчезающие растения Украины: справочник / В. И. Чопик. — Киев: Наук. думка, 1978. — 216 с.

1979

93. Чопик В. И. Актуальные вопросы современной ботаники // Сб. научн. трудов /; отв. ред. В. И. Чопик. — К., 1979. — 284 с.
94. Чопик В. І. Рецензія. Є. Я. Єлін, С. Г. Івченко, А. Г. Оляницька. Шкільний визначник рослин. — К.: Вид-во «Урожай», 1979 / В. І. Чопик // Радянська школа. — К., 1979. — № 6. — С. 96—97.

95. Чопик В. І. Ред.: І. В. Ткачук Рослини-розвідники /; відп. ред. — К.: Наук. думка, 1979. — 108 с.
96. Кондрат:ьева Н. В. Теоретичні проблеми сучасної систематики живих організмів / Н. В. Кондрат:ьева, В. І. Чопик // Укр. ботан. журн. — 1979. — Т. 36, № 4. — С. 289—296.
97. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / В. І. Чопик /кол. авторів/. — К., 1979. — Т. 4. — 542с.
98. Chopik V. Atlas «Floae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів /. — Helsinki, 1979. — VoI. 4. — 71 p.

1980

99. Охрана важнейших ботанических объектов Украины, Белоруссии и Молдавии: монография / Ю. Р. Шеляг–Сосонко, В. И. Чопик, С. В. Зелинка [и др.]; под ред. К. М. Сытника. — Киев: Наук. думка, 1980. — 392 с.
100. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / кол. авторів. — К., 1980. — Т. 5. — 542 с.
101. Чопик В. І. Червона книга Української РСР / В. І. Чопик, А. П. Федоренко /; за ред. К. М. Ситника. — К.: Наук. думка, 1980. — 505 с.
102. Chopik V. Atlas «Floae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів /. — Helsinki, 1980. — VoI. 5. — 119 p.

1981

103. Редкие и исчезающие виды флоры СССР / Габриэлян Г. Н., Денисова Л. В., Чопик В. И. [и др.]; под ред. акад. А. Л. Тахтаджяна. — [2-е изд., доп.]. — Л.: Наука, 1981. — 264 с.
104. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / В. І. Чопик /кол. авторів/. — К., 1981 — Т. 6. — 542 с.

1982

105. Макаревич М. Ф. Атлас географического распространения лишайников в Украинских Карпатах / Макаревич М. Ф., Навроцкая И. Л., Юдина И. В. /; отв. ред. В. И. Чопик. — К., 1982. — 388 с.
106. Сикура И. И. Переселение растений природной флоры Средней Азии на Украину (итоги интродукции) / И. И. Сикура / отв. ред В. И. Чопик. — К., 1982. — 278 с.
107. Чопик В. И. Развитие биологической науки в Киевском университете // Пробл. общей и молекул яр. биол. — К.: Изд-во при КГУ. — 1982. — С. 3—8.
108. Проблемы общей и молекулярной биологии /; отв. ред. В. И. Чопик. — К.: Изд-во при КГУ, 1982. — Т. I. — 132 с.
109. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / кол. авторів. — К., 1982. — Т. 7. — 542 с.
110. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / кол. авторів. — К., 1982. — Т. 8. — 542 с.
111. Чопик В. І. Щоб рясніли врожаї / В. І. Чопик // Київський університет. — 08.02.1982.

1983

112. Чопик В. И. Дикорастущие полезные растения Украины. Справочник / Чопик В. И., Дудченко А. Г., Краснова А. Н. — К.: Наук. думка, 1983. — 410 с.
113. Чопик В. И. К методике изучения таксонов / В. И. Чопик, С. С. Руденко // Тезисы доклада. — Черновцы, 1983. — С. 37—39.

114. Проблемы общей и молекулярной биологии /; отв. ред. В. И. Чопик. — К.: Изд-во при КГУ, 1983. — Т. 2. — 129 с.
115. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / кол. авторів. — К., 1983. — Т. 9. — 542 с.
116. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / кол. авторів. — К., 1983. — Т. 10. — 542 с.
117. Chopik V. Atlas «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів /. — Helsinki, 1983. — Vol. 6. — 176 p.

1984

118. Чопик В. І. Видовой состав сорняков посевов люцерны (*Medicago sativa* L.) / В. И. Чопик, А. И. Пыдюра. // Сб. пробл. общ. и молекул. биол. — К.: Изд-во при КГУ, 1984. — № 3. — С. 121—125.
119. Чопик В. І. К охроне генофонда степных видов флоры Среднего Приднепровья / колл. авторов. — М: Наука, 1984. — 364 с.
120. Красная книга СРСР: Редкие и находящиеся под угрозой исчезновения виды животных и растений. — Т. 2. — Ч. VIII. Высшие растения (сосудистые) / [сост. В. Н. Андреева, М. В. Баранова, В. И. Чопик и др.]; науч. ред. Н. Г. Васильев, Л. В. Денисова, Р. В. Камелин, В. Н. Тихомиров. — [2-е изд., перер. и доп.]. — М.: Лесн. пром-сть, 1984. — 480 с.:ил.
121. Проблемы общей и молекулярной биологии /; отв. ред. В. И. Чопик. — К.: Изд-во при КГУ, 1984. — Т. 3. — 136 с.
122. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / кол. авторів.. — К., 1984. — Т. 11. — 542 с.

1985

123. Чопик В. І. Материалы к флоре Среднего Приднепровья / колл. авторов // Пробл. общей и молекул. биол. — К.: Изд-во при КГУ, 1985. — Т. 4. — 136 с.
124. Чопик В. І. История ботанических исследований на Украине / колл. авторов/. — К.: Изд-во Наук. думка, 1985. — Т. 4. — 120 с.
125. Чопик В. І. Природная растительность зоны влияния Краснознаменной оросительной системы / колл. авторов // Сб. Охрана, изуч. и обогащ. растит. мира. — 1985. — С.12—18.
126. Проблемы общей и молекулярной биологии /; отв. ред. В. И. Чопик. — К.: Изд-во при КГУ, 1985. — Т. 3. — 136 с.
127. Чопик В. І. Українська Радянська Енциклопедія / кол. авторів. — К., 1985. — Т. 12. — 542 с.

1986

128. Чопик В. І. Біологічні особливості та поширення сегетальних рослин на землях колгоспу "Радянська Україна" Обухівського району Київської області / Чопик В. І., Латишеико М. Д., Бортняк М. М. // Укр. ботан. журн. — 1986. — Т. 43, № 3. — С. 75—78.
129. Чопик В. І. Хорология флоры Украины /колл. авторов. — К.: Наук. думка", 1986. — 122 с.
130. Проблемы общей и молекулярной биологии / отв. ред. В. И. Чопик. — К.: Изд-во при КГУ, 1986. — Т. 5. — 144 с.
131. Чопик В. І. Флора Карпат: вчера, сегодня, завтра / Материалы междунар. конф. — Братислава, 1986. — С. 246—248.
132. Чопик В. І. Эталон дикорастущей флоры урбанизированных территорий - урочище "Лысая гора" в г. Киеве / Чопик В. И., Краснова А. Я, Кузьмичев А. И.// Ботан. журн., 1986. — Т. 71, № 8. — С. 1136—1141.

1987

133. Определитель высших растений Украины / Д. Н. Доброчаева, М. И. Котов, В. И. Чопик [и др.]. — Киев: Наук. думка, 1987. — 548 с.: ил.
 134. Чопик В. И. Проблемы общей и молекулярной биологии /; отв. ред. В. И. Чопик. — К.: Изд-во при КГУ, 1987. — Т. 6. — 136 с.

1988

135. Чопик В. И. Посібник з систематики вищих рослин /кол. авторів/. — К.: Вища школа, 1988. — 342 с.
 136. Чопик В. И. Проблемы общей и молекулярной биологии / отв. ред. В. И. Чопик. — К.: Изд-во при КГУ, 1988. — Т. 7. — 132 с.
 137. Чопик В. И. Редкие и исчезающие растения и животные / В. И. Чопик /колл. авторов/. — К.: Наук. думка, 1988. — С. 20—114.
 138. Chopik V. Atlas «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів / . — Helsinki, 1988. — Vol. 7. — 186 p.

1989

139. Роль екології в сучасному світі (за круглим столом) / Ю. Р. Шеляг–Сосонко, М. А. Голубець, В. І. Чопик, М. М. Барна [та ін.] // Укр. ботан. журн. — 1989. — Т. 46, № 4. — С. 68—92.
 140. Чопик В.И. Проблемы общей и молекулярной биологии /; отв. ред. — К.: Изд-во при КГУ, 1989. — Т. 8. — 112 с.
 141. Чопик В. И. Систематика вищих рослин. Лабораторний практикум /; від.ред. В.І. Чопик /кол. авторів/. — К.: Вища школа, 1989. — 223 с.
 142. Chopik V.. — «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів / — Helsinki, 1989. — Vol. 8. — 261 p.

1991

143. Чопик В. И. Отв. ред.: Проблемы общей и молекулярной биологии /; отв. ред. В. И. Чопик. — К.: Либідь, 1991. — Т. 9. — 173 с.
 144. Ботаніка у вищій школі (за круглим столом) / К. М. Ситник, В. І. Чопик, М. М. Барна [та ін.] // Укр. ботан. журн. — 1991. — Т. 8, № 5. — С. 83-98.
 145. Чопик В. І. Сучасна стратегія біологічної освіти // Журн. Ойкумена (Український екологічний вісник). — К.: АН УРСР, 1991. — № 5. — С. 21—29.
 146. Chopik V. Atlas «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів / . — Helsinki, 1991. — Vol. 9. — 110 p.

1992

147. Генсірук С. А. Ліси України / відп. ред. В. І. Чопик. — К.: Наук. думка, 1992. — 408 с.
 148. Чопик В. И. Дикорастущие полезные растения Украины / Чопик В. И, Дудченко Л. Г., Краснова А. Н. — К.: Наук, думка, 1992. — 312 с.
 149. Проблеми загальної та молекулярної біології /; відп. ред. В. І. Чопик. — К.: Либідь, 1992. — 127 с.

1994

150. Чопик В. И. Рецензія. Гришко-Богменко Б. К. Географія рослин України. — К., 1994. — 166 с.
 151. Чопик В. І. Ессе про нову наукову парадигму збереження біологічного різноманіття / В. І. Чопик // Матеріали міжнар. конф. "Сегесо - 94". — Ужгород, 1994. С. — 86—89.
 152. Чопик В. І. Homo nomenclaturis // Освгга, 22.06.94.

153. Баданіна В. А. Порівняльна морфолого-анатомічна характеристика стебла видів роду *Doronicum* L. (*Asteraceae*) флори України / Баданіна В. А., Брайон О. В., Чопик В. І. // Укр. ботан. жури. — 1994. — № 5. — С. 40—42.
154. Chopik V. Atlas «Floae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів. — Helsinki, 1994. — Vol. 10. — 224 p.
- 1996**
155. Чопик В. І. Латинська ботанічна номенклатура: навч. посіб. / В. І. Чопик, А. В. Єна. — К.: РВЦ «Київський університет», 1996. — 57 с.
156. Чопик В. І. Біоцентризм (біофілія): екологічні, демографічні і соціальні аспекти збереження біорізноманіття // Тези міжнар. наук.-практ. конф. — Чернівці. — К., 1996. — С. 208—209.
157. Chopik V. Atlas «Floae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів. — Helsinki, 1996. — Vol. 11. — 310 p.
- 1997**
158. Гришко-Богменко Б. К. Географія рослин. Курс лекцій /; гол. ред. В. І. Чопик. — К., 1997. — 258 с.
159. Чопик В. І. Латинська ботанічна номенклатура: навч. посіб. / В. І. Чопик, А. В. Єна. — К.: Вид. центр Київ. ун-ту, 1997. — 56 с.
160. Чопик В. І. Охорона довкілля в контексті біологічної освіти на порозі ХХІ століття / В. І. Чопик // Зб. наук. праць "Наука і освіта". — К., 1997. — 186—193.
161. Фиторазнообразие Крыма в контексте исторической и современной географии растений Европы / Ена Ан. В., Ена Ал. В., Чопик В. И. [и др.]. // Биоразнообразие Крыма: оценка и потребности сохранения. — Гурзуф, 1997. — С. 66 — 68.
162. Чопик В. І. Стратегія біологічної освіти / В. І. Чопик., М. Є. Кучеренко // Київський університет. — 1997. — № 7. — С. 20—27.
163. Чопик В. І. Охорона природних ресурсів в контексті біологічної освіти // Матеріали ІV міжнар. конф. з медичної ботаніки. К., 1997. — С. 70—71.
164. Чопик В. І. Каріологічний аналіз флори малого Полісся (Україна) / Чопик В. І., Барна М. М., Мшанецька Н. В. // Наук. запис. Терноп. держ. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол. — 1997. — № 1 (4). — С. 17—19.
165. Чопик В. І. [Рецензент]. Барна М. М. Ботаніка. Терміни. Поняття. Персоналії: навч. посіб. [для студентів біол. спец. вищих закладів освіти / Микола Миколайович Барна. — К.: Видавничий центр «Академія», 1997. — 272 с. *Рекомендовано Міністерством освіти України.*
- 1998**
166. Грицак Л. Р. Поширення *Primula poloninensis* (Domin.) Fed. і *P. elatior* (L.) Hill. (*Primulaceae*) в Українських Карпатах / Л. Р. Грицак, В. І. Чопик // Наук. запис. Терноп. держ. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол. — 1998. — № 2 (4). — С. 10—14.
167. Чопик В. І. Проблема охорони рідкісних лучно-степових видів рослин Кременецьких гір в умовах посиленого антропогенного тиску / Чопик В. І., Мшанецька Н. В., Зелінка С. В. // Екол. стрес і адапт. в біол. системах. // Матеріали І-ї Всеукр. наук. конф». — Тернопіль: Вид-во Терноп. держ. пед. ун-ту, 1998. — С. 147—149.
168. Грицак Л. Р. Дослідження популяцій *Primula elatior* L. (Hil.) (*Primulaceae*) у різних еколого-географічних та фітоценотичних умовах / Л. Р. Грицак, В. І. Чопик // Екол. стрес і адаптація в біол. системах. Матеріали І Всеукр. наук. конф. — Тернопіль: Вид-во Терноп. держ. пед. ун-тету, 1998. — С. 96—97.

169. Конспект флори середнього Придніпров'я: навч. посіб. / В. І. Чопик, Ю. О. Войтюк, М. М. Бортняк [та ін.]. — К.: Фітосоціоцентр, 1998. — 139 с.
170. Чопик В. І. Вживання деяких номінативних термінів у ботаніці / В. І. Чопик, О. П. Гайдученко // Наук. запис. Терноп. держ. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол. — 1998. — № 3 (4). — С. 29—32.

1999

171. Чопик В. І. Гербарій. Історія, створення та функціонування / Чопик В. І., М'якушко Т. Я., Соломаха Т. Д. — К.: Фітосоціоцентр, 1999. — 130 с.
172. Чопик В. І. Каталог видів флори України, занесених до Бернської Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі / В. І. Чопик. — К.: Фітосоціоцентр, 1999. — 52 с.
173. Природа Карпатського регіону України: посібник для вчителів ЗОШ / Мальцев В. І., Чопик В. І., Ковальчук А. А. [та ін.]. — К.: Ін-тут екології (ІНЕКО), 1999. — 200 с.
174. Czopik V. Difficulties in mapping the flora of Ukraine: a Crimean example / V. Czopik and Yena A. // Acta Botanica Fennica. — Helsinki, Finland, 1999. — Vol. 162. — P. 95—98.
175. Chopik V. Atlas «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів. — Helsinki, 1999. — Vol. — 12. — 250 p.

2000

176. Чопик В. І. Назви рослин в українськомовних словниках: посіб. / В. І. Чопик, О. П. Гайдученко. — К.: РВЦ «Київський університет», 2000. — 112 с.
177. Збережімо "Лісники" у Києві / Мусієнко М., Чопик В., Серебряков В. [та ін.] // Рідна природа, 2000. — № 1. — С. 49—50.
178. Чопик В. І. Охорона біорізноманіття в контексті біологічної освіти на порозі ХХІ сторіччя / В. І. Чопик // Природа. — 2000. — № 3-4. — С. 4—5.

2002

179. Чопик В. І. Современное состояние и охрана ресурсов лекарственного сырья в Украине / В. І. Чопик // Новые технологии получения и применения биологически активных веществ. Тезисы доклада. — Симферополь, 2002. — С. 249.
180. Порівняльно-екологічне дослідження рослинності двох експериментальних біотопів Українських (Мармурешських) Карпат / Руденко С. С., Чопик В. І., Костшин С. С. [та ін.] // Доповіді НАН України. — 2002. — № 7. — С. 198—205.
181. Чопик В. І. Карпатські сторінки Червоної книги України / кол. авторів/. — Київ, 2002. — 280 с.
182. Чопик В. І. Рівень освітнього стандарту та соціальна структура студентів університету св. Володимира / В. І. Чопик // Наук. запис. Терноп. держ. пед. ун-ту. Сер.: біол. № 4. — 2002. — С. 116—124.

2004

183. Чопик В. І. Нариси історії біологічного факультету КНУ ім. Тараса Шевченка / Чопик В. І., Бердишев Г. Д., Голда Д. М. — К.: Фітосоціоцентр, 2004. — 168 с.
184. Чопик В. І. Живий у пам'яті моїй. Спогади про академіка Д. К. Зерова / В кн. "Родинне вогнище Зерових". — К., 2004. — С. 88—94.
185. Чопик В. І. Ботаніка / В. І. Чопик // Енциклопедія сучасної України. — К., 2004. — Т. 3. — С. 387—388.
186. Chopik V. Atlas «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів. — Helsinki, 2004. — Vol. 13. — 350 p.

2005

187.Буковська О. К. Кременецький ботанічний сад як осередок вивчення флори Західного Поділля / О. К. Буковська, В. І. Чопик // Наук. часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер. Біол. — 2005. — № 1(1). — С. 9—21

188.Сікура Й. Й. Морфологія плодів та насіння квіткових рослин світової флори / Сікура Й. Й., Капустян В. В., Сікура А. Й. /; відп. ред.. В. І. Чопик. — К.: Фітосоціоцентр, 2005. — 106 с.

2007

189.Чопик В. І. Невідомі сторінки з наукової спадщини та життя Віллібальда Бессера / Чопик В. І., Барна М. М., Барна Л. С. [та ін.] // Наук. запис. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол. — 2007. — № 2 (32). — С. 154—161.

190.Chopik V. Atlas «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів. — Helsinki, 2007. — Vol. 14. — 420 p.

2008

191.Чопик В. І. Методичні рекомендації щодо підготовки й оформлення курсових, дипломних та магістерських випускних робіт / В. І. Чопик, С. М. Онишкевич. — Кременець, 2008. — 12 с.

192.Чопик В. І. Екологічний моніторинг: скільки проіснує природна флора України / В.І. Чопик, О. К. Галаган // Наук. вісн. Чернівець. ун-ту. — Вип. 417: Біологія. — Чернівці: Рута, 2008. — С. 44—54.

2009

193.Чопик В. І. Слово про освіту, збереження біорізноманіття і всього живого на Землі / В. І. Чопик // Українознавство. — 2009. — № 1. — С. 38-45.

194.Чопик В. І. Біоцентризм і глобалізація / В. І. Чопик, К. М. Ситник // .Вісник НАН України. — К., 2009. — № 12. — С. 187—195.

195.Чопик В. Антропогенна трансформація фітобіоти міста Кременця та його околиць за 200 років / В. Чопик, О. Галаган // Актуальні проблеми гуманітарної освіти: зб. наук, праць. — Кременець: РВЦ КОГП ім. Тараса Шевченка. — 2009. — № 5. — С. 75—78.

196.Чопик В. І. Концепція біоцентризму в контексті глобалізації / В. І. Чопик // 36. наук. праць АН ВШ України. — К., 2009. — Вип. VII. — С. 186—195.

197.Чопик В. І. Від студента до академіка / В. І. Чопик // Академік М. Ф. Шуба в спогадах. — К.: Наук. думка, 2009. — С. 232—241.

2010

198.Chopik V. Atlas «Florae eigoraeae Distribution of vascular plante in Еигора» / кол. авторів. — Helsinki, 2010. — Vol. 15. — 225 p.

2013

199.Чопик В. І. [Рецензент]. Барна М. М. Ботаніка. Терміни. Поняття. Персоналії: навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів] / Микола Миколайович Барна. — 2-е вид. доп. і змін. — Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2013. — 360 с.: іл. *Рекомендовано Міністерством освіти і науки України.*

**Публікації про життя та творчість
професора Володимира Івановича Чопика**

1. Академія наук вищої школи України. Довідник. — К., 2007.
2. Барна М. М. Чопик Володимир Іванович / М. М. Барна // Ботаніка. Терміни. Поняття. Персоналії. — 2-ге вид. доп. і змін. — Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2013. — С. 329.

3. Барна М. М. Чопик Володимир Іванович / М. М. Барна, Л. С. Барна // Видатні вчені – ботаніки. — Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2013. — С. 128—129.
4. Барна М. М. Відомий український ботанік, флорист, систематик, еколог і фітосозолог (до 85-річчя від дня народження професора В. І. Чопика) / М. М. Барна, Л. С. Барна // Наук. запис. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол. — 2014. — № 2 (59). — С. 102—117.
5. Газета «Замок» К О Г П І ім. Тараса Шевченка, № 35-38. — Кременець, 2009.
6. Галаган О. К. Володимира Івановича Чопик (з нагоди 80-річчя) / О. К. Галаган. — Кременець, 2010. — 40 с.
7. Енциклопедія Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. — К., 2010.
8. Нариси історії біологічного факультету. — К., 2004.
9. Науковий вісник національного університету біологічних ресурсів і природокористування, № 1. — К., 2010.
10. Стойко С. М. Володимир Іванович Чопик — видатний ботанік, флорист, систематик, еколог, фітосозолог (до 80-річчя від дня народження) / С. М. Стойко, М. М. Барна // Наук. запис. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол. — 2009. — № 1-2 (39). — С. 223—227.
11. Стойко С. М. Володимир Іванович Чопик (до 80-річчя вченого) / С. М. Стойко, М. М. Барна // Укр. ботан. журн. — 2009. — Т. 66, № 4. — С. 596—600.
12. Чопик Володимир Іванович — видатний український ботанік, еколог фітогеограф, фітосозолог, доктор біологічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України / С. С. Руденко, В. І. Стефаник, С. М. Стойко, М. М. Барна // Галаган О. К. Володимир Іванович Чопик (з нагоди 80-річчя). — Кременець, 2010. — 40 с.
13. Чорноморський ботанічний журнал, № 3. — Херсон, 2009.

М. М. Барна, Л. С. Барна